

NOVI ČAS

„Novi čas“

izhaja vsak petek ob
12. uri dopoldne. Ured-
ništvo in upravnništvo je
v Gosposki ulici št. 6,
drugo dvorišče

List stane

za celo leto 4 K
za manj premožne 3 „
v Nemčijo 5 „
posamezne številke 8 v
Oglasi po dogovoru.

Štev. 49.

V Gorici, 6. decembra 1912.

Leto III.

Nam v zgled in bo- drilo.

Prejšnji torek, dné 3. decembra, so slovanske vojskujoče se države, Bolgarija, Srbija in Črnagora sklenile s Turčijo premirje, kateremu bodo pogajanja za mir takoj sledila. Marsikdo se bo ob tem dejstvu presenečen vprašal, kako je vendar mogoče, da so junaški Bolgari, Srbi in Črnogorci stopili s Turčijo sploh v kaka pogajanja. Saj so ji, izvzemši Albanijo, odvzeli prav vse skoraj, kar ima v Evropi; še en naskok z združenimi močmi pri Čataldži in Turek bi bil v Evropi za vse čase pri koncu; zmagavci bi pa slavnostno korakali v Carigrad ter v Hagiji Sofiji opravili zahvalno službo božjo. Kako lep zaključek bi imela s takim silnim navdušenjem započeta vojska naših slovanskih balkanskih bratov! Vsi so jim ta zaključek privoščili, če Slovanom sovražne Nemce odštejemo: vsi pa brez izjeme so računali, da Turčiji bije v Evropi zadnja ura; da Turčija ne bo več dočakala novega leta v Evropi. Zakaj so junaški zmagovavci popustili? Toliko krvi je bilo prelite! Samo Bolgari so izgubili bajé do 90.000 vojakov, mrtvih in ranjenih. In sedaj se celo govori, da niti onih krajev ne dobijo v popolno last, ki so postali s krvjo prepojeno grobišče za tisoča in tisoče hrabrih bolgarskih sinov. Še nam se milo zdi radi sklenjenega premirja.

Zakaj premirje.

Pa tako je! Na male slovanske balkanske države pritiskajo druge v Evropi, ki se bojé za svoje koristi in ki hočejo radi tega ohraniti Turčijo pri življenju v Evropi. Saj je n. pr. nemški kancler imenom cele Nemčije prošli pondeliek v nemškem državnem zboru v Berlinu vsemu svetu izjavil: »Skrbeli bomo tudi zanaprej, da po sklenjenem miru ohranimo Turčijo kot važno gospodarsko in politično činitellico pri močnem življenju. V ti želji in v teh skrbih smo eni in edini ne samo s svojimi zavezniki (namreč Avstrijo in Italijo), ampak tudi z drugimi državami, ki si prizadevajo ohraniti v gospodarskem oziru zdravje Turčije.« Poročilo pravi, da so poslanci tem besedam živahno ploskali. Tu vi-

dimo, zakaj so se Bolgari in Srbi morali vstaviti takorekoč pred vratmi Carigrada in roko, ki bi stoletnemu sovražniku krščanstva sedaj prav gotovo zadala smrtni udarec, od Turka proč odmakniti. Nevošljivost drugih držav je to napravila. Kakor določuje delo in korake posameznih ljudi grda nevošljivost in sebičnost, tako preprečujejo iz istih grdih lastnosti posamezne države najlepše načrte drugih slabotnejših narodov ter jim pokončujejo vspehe in sadove tudi najbolj požrtvovalnega dela. In slabotnejši morajo previdno odnehati ter se zadovoljiti z malim, da vsega ne izgubijo ter morda še škode ne trdijo. Drugega časa in druge prilike treba zopet počakati; za bodočičas in za bodočo priliko ljudjin svoje moči pripravljati, da se doseže tedaj, kar sedaj ni mogoče. Pred sto leti ni bilo še nobene bolgarske države. Turek je tam vladal, ropal, ubijal. In vendar so medtem Bolgari zadobili prostost, neodvisno državo, častno mesto med narodi in vojsko, ki vzbujajo občudovanje celega sveta! In da bodo korakali še naprej po poti velikega razvoja, to so pokazali z vso silo sedaj!

Zgled za naše smotre.

Iz vsega tega pa sledi, koliko mora vsak narod potrpeti, delati in žrtvovati, če hoče kaj doseči. Imeti mora velike smotre pred seboj, za katerimi neprenehoma stremi; njih se mora vsak posameznik zavedati; zanje mora biti navdušen ter pripravljen, zanje tudi življenje žrtvovati. Tudi mi Slovenci in Hrvati imamo tak smoter. Mi Slovenci smo eni s Hrvati, eni po zemlji, na kateri prebivamo, po jeziku, ki ga govorimo, po življenju, ki je v naši Avstriji že stoletja imamo, eni smo in hočemo biti dokler v okviru naše habsburške monarhije ne bomo združeni tudi v eno od Nemcev in Mažarov neodvisno in niim nopolnoma enakopravno telo v avstrijsko habsburško inoslovansko državo. Do tega mora priti. In če tudi mi tega uzora našega državnoopravnega življenja ne dočakamo, ga moramo doživeti prei ali slei naši zanamci; ga moramo doživeti! Ta misel to sklen mora vsakega izmed nas tako prešiniti, da postane del našega življenja Bog je ustvaril narode, da prosti služijo cesarju in državi! Tudi nas Slovence in Hrvate!

Ampak temu smotru mora vsak izmed nas posvetiti vsaj del svojih moči. Morda radi tega ne doživi nobenega priznanja; toda to nič ne de! Nesebičnost je prva in glavna lastnost pri gradbi velikih del v človeški družbi, tudi pri gradbi naše narodne boljše bodočnosti. Poglejmo bolgarske in srbske možé in mladeniče, ki so umrli na bojišču. Oni od vsega boja proti Turku nimajo ničesar; morda gnijejo njih trupla celo Bog ve kje na polju ali na skalovju v gorah; niti groba niso dobili. Kri in življenje pa so dali za domovino — v največji nesebičnosti. In kako radi in s kolikim navdušenjem! Tu imamo prekrasne zofede, kako treba delati za domovino!

Balkanski slovanski bratje so za sedaj sklenili premirje s Turčijo, mi smo prepričani da neradi, temveč le pod pritiskom drugih velikih zavistnih sebičnih držav. K miru, ki ga bodo sedaj s Turčijo sklepali, im želimo največjih vspehov. In če tudi vsega ne dosežemo, za kar so šli tako in naško v boji in v boju umirali in kri preliвали, pa naj postanejo njih sedanje pridobitve velik korak za popolne vspehe v bodočnosti.

Med mirom in vojno.

Novic z Balkana ni posebnih! Sedaj se vrše že mirovna pogajanja med bojujočimi se državami. Teh pogajani pa se ne udeležuje Grška. Med Bolgari, Srbi, Črnogorci in Turki je premirje do 13. t. m. že sklenjeno. To se pravi, da orožje počiva dokler se ne sklene mir. Če pa ne pride do sklena mira, se bo boj morda zopet začel, kar pa ni verjetno.

Pogoji premirja so naslednji:

Vse armade ostanejo na svojih postojankah.

Obleganih trdnjav (Odrina in Skadra) Turčija 10 dni nesme preskrbeti z življenjem. To znači, da Bolgari v 10 dneh upajo izstradati Odrin. Mirovna pogajanja se začno 13. t. m.

Slošno se opaža, da Grška premirja ni podpisala, ampak misli delati na svojo roko. Grška je zahtevala od Turčije, naj se uda Janina, toda Turki so to odbili. Tudi se čuje zadnje čase, da so med Bolgari

in Grki hudi spori radi Soluna. Kakor znano je solunska okolica vsa bolgarska. Sedaj pa so Grki Solun zavzeli čisto zase, akoravno bi ne bili mogli v Solun, če ne bi bili Bolgari Turkov na drugi strani Soluna premagali. Ko so Turki uvideli, da so izgubljeni, so se Bolgarom sicer še ustavljali, ali medtem so ponudili Grkom kapitulacijo. Tako so Grki brez boja prišli v Solun, česar bi ne bili mogli, da niso Bolgari turške vojske pred Solunom zmleli.

Grki so tako predrzni, da so Bolgarom hoteli vzeti celo mesto Seres, severno od Soluna, ki so je Bolgari vzeli Turkom. Prišlo je do boja med Grki in Bolgari. Grki so bili tepeni in so izgubili 200 vojakov. — Vse to pa so seveda le vesti, o katerih se ne ve, ali so resnične ali ne!

Vsekakor je položaj za balkanske države postal neugodnejši vsled umešavanja evropskih velevlasti. Radi razdora med zavezniki je sedaj položaj ta:

Grčija lahko vojsko s Turčijo nadaljuje. Vendar bi ne imela vspeha. Pred Carigrad ne bodo pustile grških ladij velesile, kaj pa Grki s Turkom uganiajo na otokih ki so se jim najbrž odpovedali, jim ni dosti mar. Na kopnem Turki Grke gotovo premagajo.

Grčiji zato ne ostane nič drugega nego se s Turčijo pogajati dalje.

Ako bi Grčija pri tem zahtevala kaj, kar bi oškodovala koristi njenih zaveznic, bi prišla s temi v boi. V takem boju bi Grčija gotovo tudi podlegla. Ako bi pa Turčija hotela Grkom ugoditi tako, da bi ostale balkanske države bile oškodovane, bi zopet izzvala vojno proti sebi. Na vsak način je položaj izredno zamotan. Bilo bi nač boljše, da bi zavezniki bili ostali edini. Govori se, da skušajo Bolgari in Srbi dobiti na svojo stran Rumunijo. Če bo to šlo tako gladko, je drugo vprašanje. Mogoče, da so pa zavezniki domeni, da se Grčija upira, in so nemška poročila deloma pretirana, deloma izmišljena. Z eno besedo: Sedaj nihče ne ve, pri čem da je.

Bolgarski uspeh.

Bolgari so pret. teden zajeli v ozemlju med Dimotiko in Dedeagačem 2 turški diviziji. Udalo se je skupaj 9131 Turkov, ki so imeli seboj 2 strojni puški, 8 topov, 1000 konj in mnogo streliva. Turki so se hoteli umakniti proti Galipoli, a so jim Bolgari prerezali pot.

Neodvisnost Albanije.

Medtem ko Srbi nadaljujejo svoj zmogoviti pohod ob Jadranski obali, so se v Draču zbrali albanski velikaši in proglasili 30. nov. Albanijo za neodvisno. To pa je hud udarec za Srbe. Ti se odslej ne bijejo več proti Turkom, ampak zasedajo ozemlje neke čisto nove države, ki je nastala 30. nov. Načelnik nove albanske vlade je Izmail Kemal bei, ki je brzojavno pozdravil našega cesarja in z istimi besedami tudi laškega kralja. Italijani sami priznavajo, da hočejo neodvisno Albanijo imeti radi tega, da Avstrija v njej ne bo imela besede. Zato se čudimo našim diplomatom, ki raiši hočejo Albanijo, kjer ne bodo imeli nič besede, ampak bodo imeli vpliv le La-

hi, namesto da bi se Avstrija pobotala s Srbijo. Sicer pa so Albanci sami med seboj že needini, ker Izmail Kemal bei je srdit mohamedanec in krščanski Albanci ga nemarajo.

Srbija.

Srbija je sedaj svojo nalogo dovršila. Kakor znano, je del vojaštva poslala na pomoč Bolgarom. Ena armada se bori z Albanci, Nemški listi še vedno poročajo, da Srbija pošilja čete na avstrijsko mejo. Srbija pa to taji. Vsled silnega plena, ki so ga Srbi vzeli Turkom, se je srbsko topništvo podvojilo.

Srbski kralj Peter je dejal, da Srbija ne bo preganjala drugih ver. Prav izrecno je dejal, da želi, da se uredi razmere katoličanov. Stopil bo v zvezo s papežem, da skleneta dogovor (konkordat).

Črnogorci

so še vedno pod Skadrom. Naša slika nam kaže, kako se Črnogorke s svojimi možmi, ki so se borili pod Tarabošem na ladji preko Skadarskega jezera vračajo domov v Črnogoro. Črnogorsko vojaštvo v tem mokrem vremenu strašno trpi. Na več krajih so se Črnogorci morali celo umakniti. Vsled tega je vojska nevoljna. Da vlije vojakom poguma, je stopil na čelo vojski sam kralj Nikita. Ker je pred Skader došlo mnogo težkih topov, se iz tega sklepa, da hočejo Črnogorci vkratkem z vso silo naskočiti Skader in ga vzeti, tudi če pade polovica vojakov. Če ne dobe Skadera, čemu so se borili?

Rusija.

Ruska vlada sicer na zunaj kaže silno prijazno lice. Tudi časopisi poročajo, da je mir gotov, a Rusija se na meji vendar le oborožuje naprej in naprej. Ruskega vojaštva na meji kar mrzoli. Baje je na naši meji že 800.000 Rusov, Rusija hoče na vsak način Srbiji izposlovati pot do morja.

Nemčija.

Medtem ko se je oni teden glasilo, da je Nemčija miroljubna in da noče vojne z Rusijo, se danes poroča drugače.

V nemškem državnem zboru je namreč dne 2. t. m. imel nemški državni kancler Betman von Holweg govor, v katerem je povdarjal prijateljstvo Nemcev do Turčije. Dalje je dejal: Zahteve Avstrije napram Srbiji bo Nemčija podpirala. Če pa pride donepremostljivih nasprotstev (to se pravi do vojne) med Srbijo in Avstrijo, nai to Avstrija s Srbijo sama uredi. Če pa bo Avstrija napadena od tretje strani (Rusije), bo Nemčija branila Avstrijo z orožjem v roki.

Ta govor najbolje pojašnjuje, kakšen je položaj vresnici. Mnogo dajo misliti tudi nove vojaške predloge, ki jih je predložila državnemu zboru naša vlada.

V Odrinu je, kakor v peklu.

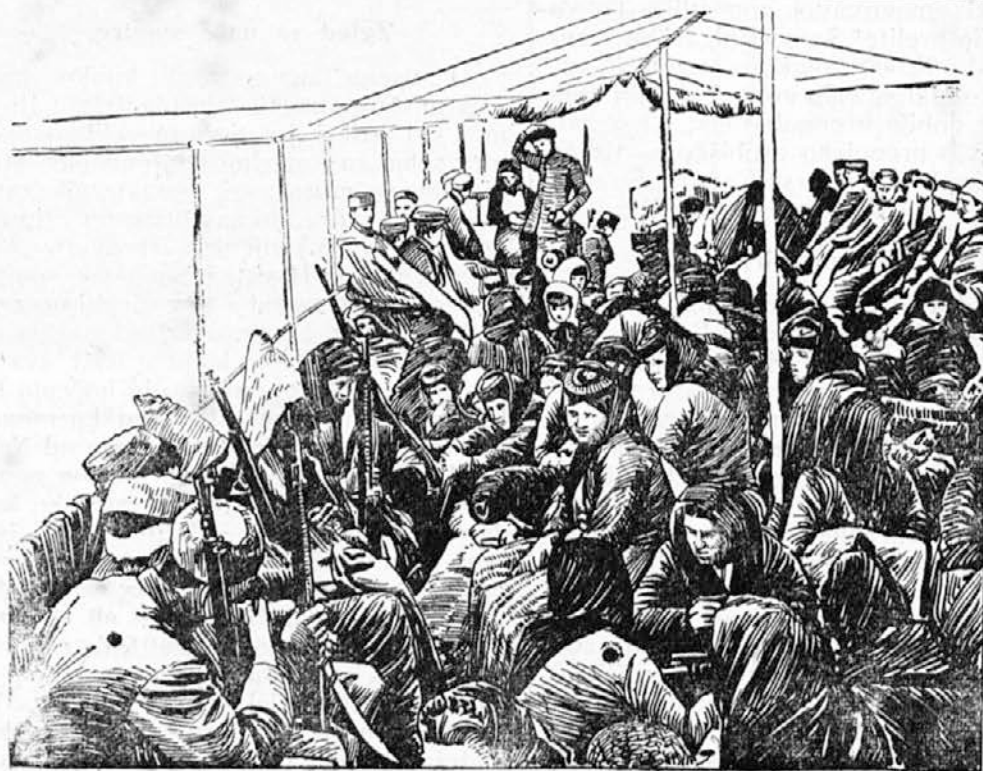
Ranjeni turški častniki v sofijski bolnišnici, ki so bili ujeti pri Odrinu, pripovedujejo grozne reči o položaju v obleganem mestu.

Eden izmed njih mi je pripovedoval: Bili smo zaprti v trdnjavi, kakor ptice v kletki: nismo videli, kaj se godi v okolici mesta in kaj bode z nami. Slišali smo često samo strašno grmenje sovražnih topov.

Naši generali so izgubili v tem hudem položaju glavo. Generalni štab je nekaj ukazal in ko smo šli ta ukaz izpolniti, že je bil tu drugi, popolnoma prvemu nasproten.

Hodže so pridigovali v džamijah in na ulicah, da naša armada napreduje in prodira na bolgarsko zemljo, da so Bolgari poraženi, da se ni treba ničesar bati in da pride kmalu pomoč iz Carigrada...

Nekateri bolj omikani Turki so o tem dvomili, in s spoštovanjem, ki se splošno izkazuje nasproti razlagalcem korana, so vprašali: »Odkod to veste, služabniki Mo-

Črnogorci se z ženami vračajo izpod Taraboša v Črnogoro.

hameda, da je tako, ko smo vendar zaprti kakor ptice v kletki?»

Hodža je odgovoril: »Glas preroka nam je to naznanil.«

Mi smo pa bili navzlic temu prepričani, da je naša usoda zapečatená. Iskali smo po mestu kruha, ker smo že več dni trpeli lakoto. Ali manjkalo je vsega, čimer bi se mogla lakota pregnati. Bosi, lačni in trudni vojaki niso hoteli več naših ukazov izvrševati in so ležali kakor nemi in gluhi na tleh. Bili smo prisiljeni nekoliko vojakov ustreliti, da bi druge prisilili v boj. Ali v kratkem smo se prepričali, da se s takšnimi vojaki ni mogoče boriti: »Odrin je pravcati pekel,« je pristavil častnik.

Biseri z bojnega polja.

Bolgarski katoliški duhovnik, ki v Jambolu oskrbuje bolnišnico za ranjene, poroča v »Slovincu« o naslednjih repih uogodbicah:

Sedanja vojska je tako polna junaških in ganljivih zgledov, da ne vem, kje bi zacelel pripovedovati. Najprej nekaj ljubkega. Naše čete so imele slovesen vhod v mesto Mustata Paša, ki se bolgarsko imenuje Svilen zaradi svile, ki se tu proizvaja. Nek častnik je v kotu stranske ulice opazil turško dete, ki se je na vse pretege jokalo. Častnik je bil v zadregi. Otroke pestovati se za častnika v vojski ne spodobi, vendar se mu je zdelo preveč kruto, če bi ga prepustil gotovi smrti. Stopil je torej s konja ter skrbno pobral malega Turčina. V tem trenutku se je poleg njega razpočila turška kroglija in ubila konja. Tako si je častnik rešil življenje, ker je rešil turško dete. Malega turškega vjetnika so po častnikovem naročilu odpeljali v Sofijo; tam so ga slovesno sprejeli in izročili častnikovi družini.

Druga!

Pred obzidjem istega mesta je prodiral bolgarski stotnik Tadžer. Silovito turško streljanje je njegove vojake nekoliko zadrževalo, da so hoteli obstati. Ko je stotnik Tadžer to opazil, je vtaknil meč v nožnico in samokres za pas, si prižgal cigareto ter sam korakal naprej, dasi so okoli njega vžigale goste turške kroglije. Ta zgled mirne neustrašenosti je vojake navdušil. Potem je stotnik Tadžer zopet prijel za orožje, nasadil svojo čepico na konec svoje sablje ter tako na čelu svoje čete tekkel proti Turkom. Bolgari so dobili ojačenja in kmalu osvojili kolodvor in mesto Mustafa Paša.

Novejša poročila.

Premirje in balkanski zavezniki.

Garigrad. Podpisani zapisnik o premirju določa: Turčija, Bolgarija, Srbija in Črnagora so sklenile premirje za nedoločeno dobo, da se omogočijo mirovna pogajanja. Če se obe stranki o mirovni pogodbi ne sporazumeta, in bi se vojska nadaljevala, mora stranka, ki hoče vojsko nadaljevati, to 48 ur prej nasprotni stranki javiti. Nevtralno ozemlje določata generalna štaba obeh strank in odpošljejo zato Črnogorci posebne poverjenike v Skader, Bolgari v Odrin in Srbi k zapadni armadi.

Sofija, Grška si je pridržala rok 24 ur, da izjavi, če se pridruži zapisniku o premirju. Grki se, četudi ne sklenejo premirja, udeležijo vendar mirovni pogajanj.

Pariz. Grkom nasproti ne stoji na suhem nobena armada, zato je brez vsake vojaške važnosti, če Grki niso zapisnika o premirju hoteli podpisati. Grki zapisnika zato niso podpisali, ker hočejo še nadalje blokirati turška pristanišča in preprečiti preskrbovanje turških kolon z orožjem in živili.

Pariz, 5. decembra. Dočim nekateri listi domnevajo, da je balkanska zveza zrahljana, so nekateri krogi mnenja, da je vloga Grčije med balkansko zvezo morebiti domenjena. Bolgarija, Srbija in Črnagora so sklenile premirje, da bi ne prišle z velevlastmi v nasprotje, Grčija pa je mogoče dobila nalog, da se premirju glede na nekatera še nerešena vprašanja ne pridruži, da s svojim brodom turška pristanišča blokira dalje in tako prepreči kak morebiten zavraten poizkus Turčije.

Grki in bolgari delujejo skupno.

Berolin, 5. decembra. »Berliner Zeitung« poroča iz Carigrada, da se tam govori, da je grška eskadra, ki je imela na krovu grške in bolgarske vojake, vojake izkrcala v zalivu Xeros in bombardirala Gallipoli.

Črnogorski boji.

General Martinović poroča, da so Turki 3. t. m. zvečer izpadli na dolgi črti Kiri-potok do Vrane, da bi prodrli črnogorski oblegovalni obroč. Vnel se je hud artiljerijski boj, katerega se je udeležil tudi oddelek strojnih pušk. Črnogorci so, ko je boj več ur trajal, vrgli Turke, ki so veliko ljudi izgubili, nazaj in zasedli Širokoro, kjer so takoj baterijo postavili.

Cetinje. O boju se še naknadno poroča: Boj je bil zelo hud. Črnogorci so se mogli le zato v redu umakniti, ker je krila umikanje neka brigada. V bojni črti se je nahajal tudi kralj Nikolaj, ki se je zvečer vrnil čez Rjeko v Cetinje. Nahajal se je v veliki nevarnosti. Črnogorci so baje več ljudi izgubili, kakor so uradno poročali. Cenzura je pričela strožje uradovati. Kralj je delil med vojake denarja in svetinji. Ves dvor je zbran v Cetinju.

Po svetu.

Kakšne so nove vladne brambene predloge.

Kakor smo poročali že zadnjič je vlada predložila državnemu zboru nove brambene predloge, ki morajo takoj priti na vrsto. Te predloge pa so za vsakega državljan tako važne, da jih tu hočemo obširnejše pojasniti. Predlog vlade ima 3 dele. —

Vojaški konji.

Prvi del se tiče vojaških konj. Po tem načrtu bodo vse konje vojaške oblasti preiskale. Lastniki konj, ki bodo sposobni za vojsko, dobe posebne razvidnice, kakoršne so v okrožju naših treh severnih armadnih zborov že dolgo časa uvedene. Uvedejo se tudi vojaški uradi, ki bodo vo-

dili spise o za armado sposobnih konjih, nadzorovali bodo ti novi uradi tudi konje in jih novačili. Ljudstvo pa mislijo podpirati s precej večjim številom vojne službe oproščenih konj, z večjo nagrado v slučaju mobilizacije in z drugimi olajšavami.

V slučaju mobilizacije rabi država do 190.000 konj. Po omenjenem zakonskem načrtu bo pa vsak lastnik konj dolžan, svoje za vojsko sposobne konje proti primerni odškodnini odstopiti državi. Konje bodo vsakih deset let prešteli, posebna komisija, sestavljena iz častnikov in uradnikov, bo na dve ali tri leta vse konje pregledala in izjavila, če so za vojno službo sposobni ali ne. O sposobnih konjih bodo morale voditi sezname občine. Če bo vojna uprava v slučaju mobilizacije konje rabila, jih bo odkupila. S to postavo se namerava konje ohraniti doma. Znano je namreč, da so Angleži, Italijani in Srbi pred vojskami kupovali pri nas konje. Vlada je, da se konji doma ohranijo, izvoz konj prepovedala.

Podpora rodbinam vojakov. Nadalje je predložila vlada predlogo, po kateri se določijo odškodnine rodbinam vojakov, ki so pod orožje poklicani. Po postavi z dne 21. julija 1908 znaša odškodnina vojakom, ki morajo za svoje rodbine skrbeti, 50% v dotičnem sodnem okraju običajne plače.

Vojna služba se zviša do 50 leta na vse moške. Tej predlogi se bodo stranke brez dvoma zelo upirale, ker obsega veliko zelo trdih določil. Določa se namreč, da morajo osebno pomagati za vojne namene vse za delo sposobne civilne osebe, ki še niso 50. leta prekoračile. To pomenja, da bi v slučaju kake mobilizacije moral služiti armadi, ne glede na to, če je bil vojak ali ne. Streljati jim sicer na sovražnika ne bo treba, ker za to je določena skupna armada, bosenske čete, hrvaško, ogrsko in avstrijsko domobranstvo in črna vojska, v kateri služi vsak moški državljan, če ni izrečno črnovojniške službe oproščen, do 42. leta. A armada ne potrebuje samo za vojsko sposobnih vojakov, marveč tudi ljudi, ki delajo po skladiščih, ki nalagajo in vozijo blago in ki pišejo po pisarnah. Po tej predlogi bodo izvemšči fabrikantov in samostojnih obrtnikov odposlali civiliste do 50. leta, kjer jih bodo potrebovali. Nadalje določa novi zakonski načrt, da bo moral tvorničar odstopiti svojo tvornico vojni upravi, če jo bo zahtevala, vsak hišni lastnik bo moral vojni upravi izročiti vporabo hiše, kmetič ji bo moral prepustiti zadnjega konja, vozove in krmo. Odškodnine ne bodo določali civilni cenilci, marveč komisije, sestavljene iz častnikov in uradnikov. Ta postava se uveljavi ne šele ob vojski, marveč že ob slučaju mobilizacije. Civilistov, ki bodo pozvani pomagati armadi, tudi ne bo sodilo civilno, marveč vojaško sodišče po vojaških postavah.

Tej postavi — posebno zadnji točki — se upirajo stranke v drž. zboru zelo. Vlada pa preti, da bo državni zbor razpuščen, če poslanci predlog ne sprejmejo. Baje je cesar dovolil min. predsedniku nekaj olajševalnih sprememb. Predloge morajo biti rešene do 10. t. m. Na Ogrskem so postavo, ki je še hujša ko pri nas, že prejeli.

Državni zbor je 3. t. m. razpravljalo o novi postavi **proti živinski kugi**. Pri tej priliki je obširno govoril posl. Po v š e. — **Nov davek** je bil 4. t. m. predložen finančnemu odseku drž. zbora, ki mora svoje delo rešiti pred Božičem. Med drugim določa ta predlog, da se davek za tiste, ki imajo nad 10.000 K dohodkov na leto, zviša. Obenem se odpusti kazen vsem, ki so doslej napačno napovedali osebno dohodnino.

Slovenci in zvestoba. Pret. dni se je širila vest, da je kranjska dežela po dež. glavarju dr. Šusteršiču izrazila cesarju svojo udanost. Na to vest je dr. Šusteršič nekemu časnikarju tako le odgovoril: »Ta novica je popolnoma izmišljena. Za take izjave kranjskega deželnega odbora ni nobenega neposrednega vzroka, tem manj, ker je znano, da je kranjska dežela tako lojalna (udana), da je gotovo nobena druga ne prekaša. To niso besede, temveč kranjska dežela je to ob vsaki priliki dokazala in bo, kadar bo treba, ta dokaz vnovič doprinesla.« Mi pravimo k temu: Kar je dr. Šusteršič tu govoril, ne velja le za Kranjsko, ampak **za vse Slovence**, ki smo **vsekdar** in ob vsaki priliki napram vladarju vršili svojo dolžnost. Slovenci smo bili vedno najbolj zvest narod.

Koroški Slovenci so 28. nov. v Celovcu imeli lepo zborovanje, pri katerem je govoril dr. Brejc in med drugim dejal: Zadnji čas vidimo, da se zblížujejo Nemci in Mažari, da si ohranijo premoč v državi. Toda to prizadevanje ne bo rodilo sadu,

ker je prepričanje, da je treba uvaževati tudi druge narode, prišlo tudi v najvišje kroge. Dualizem je grobokop monarhije. Dualistični sistem Nemcev in Mažarov se je popolnoma ponesrečil, in vsi razumni politiki so prepričani, da bo državno upravo treba postaviti na drug temelj, tako da bodo upoštevani vsi nenemški in nemažarski narodi. Patriotizem se ne da kupiti in izvira iz ljubezni. Ljubezni pa ni mogoče utepsti z brutalnostjo, s silo, s palico.

Govornik izraža svoje veselje nad zmago križa nad polumesecem, nad zmago naših slovanskih bratov proti turškemu orožju. (Navdušeno odbravanje.) To svoje čustvo smemo z isto pravico izražati, kakor Nemci slavijo zmago Nemcev nad Francozi. Zavračajo pa z največjim ogorčenjem sumničenje o našem patriotizmu. Zlasti moramo zavračati, da bi nam Nemci očitali, da nismo udani patriotje, ki imajo še sedaj svoj »Bismarckkult«, ki v državnem zboru avstrijskem pojejo »Die Wacht am Rhein« in kličejo »Hoch die Hohenzollern«!

Koroški Slovenci so zahtevali nato **ločitev od Nemcev**.

Glas pametnega Nemca. Oglasil se je nemški krščanski socialc Jošt F i n k, ki je sicer kmet po poklicu, a drugače najbolj razumen politik, kar jih imajo naši socialci. Ta mož nam o združenju Nemcev in Mažarov, da ne bo obrodilo nobenega sadu. Nato pa pravi: »Bila bi naravnost politična in narodna politika, ako bi poizkusili ostale narodnosti v Avstriji zatirati, kajti kakor se v Avstriji ne da vladati brez

Nemcev, tako je trajno tudi politika proti Slovanom nemogoča.« Zato pravi Fink dalje je treba zlasti Jugoslovane pridobiti, kajti če bi Nemci in Mažari res hoteli skleniti na podlagi obstoječega dualizma dogovor, da bi se obvaroval dohod do Adrije, utegnejo doseči »ravnno nasprotno«, to je, »bi združitev Jugoslovanov le še bolj pospešili.« Jošt Fink zaključuje: »Dualizem se brez dvoma nahaja že danes v težki krizi in morebiti bomo še pred obnovitvijo pogod z Ogrsko mogli videti glavne črte prihodnje nove tvorbe.« Pametne besede, ki pa danes med Nemci nimajo še pravega umevanja. Sicer tudi bolj strastni Nemci računajo z Jugoslovani, toda tako, da bi mi Slovenci plačali s svojo kožo, kar bodo Nemci izgubili na predpravicah. V nekem graškem list se je oglasil neki dr. Ritter, ki pravi, naj se le ustvari trializem, toda le s Hrvati in Srbi, Slovenci pa naj bodo pod Nemci. — Mi pravimo: **Mi bomo skupaj s Hrvati** in hočemo narodno ločitev od Nemcev!

Nadžskof predsednik republike. Iz Amerike poročajo: Zbor republike Haiti (Santo Domingo) je namesto odstopivšega predsednika Viktorja Eladio izvolil za predsednika republike nadškofa msgr. Nouela. Da bi se novemu predsedniku olajšala njegova naloga, da zopet uvede mir in red v deželi, so se poravnala vsa dosedanja nasprotstva in sovražnosti. Na svobodo so izpustili mnogo političnih kaznjencev. Mosgr. Nouel je domačin in je bil rojen leta 1863.; od leta 1906. je nadškof v Santo Domingou.

Listek.

Junaštvo in zvestoba.

Nemški spisal: **JOŽEF SPILLMANN D. J.**

(Dalje.)

Naenkrat je samostanec dejal: »Gospod Kajzer, v kapelici je nekaj žensk, in če se ne motim, je med njimi tudi vaša hči. Takoj grem ponjo!«

»Pustite! Nečemo je motiti v pobožnosti, marveč prisedemo nekoliko k vam na klopico pod drevo, dokler ne pridejo iz kapelice.«

Sedli smo in slišal sem čist, dobro znan glas, ki je molil naprej lavretanske litanijske, in srce mi je začelo biti in utripati, kakor bi hotelo počiti. Slednjič je izzvenel zadnji »Kriste, usliši nas in molilke so jele prihajati iz cerkvice. Prva, ki je stopila ven, bila je botra s svojo gubasto pečo; Verena je šla za njo in jo podpirala z roko. Zahajajoče solnce se je igralo z njenimi zlatorumenimi lasmi; bila je lepa, kakor še nikdar. Skupaj sta šli za prejšnjimi obe stari dekli Katra in Veronika. Porabili sta lepi jesenski popoldan, da sta prišli na hrib pomoliti in zdaj sta se zopet skupaj napravljali doli v mestece.

Že so hotele izpred kapelice zaviti na pot, ne da bi nas bile zapazile, tedaj jim je zaklical pater Sekundus: »Tu je še nekaj romarjev, ki bi radi šli z vami, — in če se lepo razpostavimo in nese brat Anton križ pred nami, nas je cela procesija.«

Ozrle so se, in Katra, ki je za svoja leta še prav dobro videla, je zaklicala: »Jezes, Jezes, oče Sekundus!«

Toda Verenka je imela še boljše oči in naju je brž spoznala, akoravno sva se držala nekoliko zadaj, in je vskliknila: »Damian in oče!« in skočila je proti nama in skoro bi mi pred očetom padla okoli vratu. Toda takoj se je zavedla, pozdravila očeta z veselimi solzami in nato podala roko meni, ne vedoča prav, ali naj bi mi rekla »ti« ali »vi«.

Skenil sem napraviti konec njeni zadregi in s kratkimi besedami sem povedal, da je moje prejšnje razmerje končano, in ako me hoče sedaj, kakor stojim pred njo, imeti za moža, prosim jo pred temi pričami, naj mi da svojo besedo.

Naglo je pristavil veliki sodnik rekoč: »Otrok, pač ne boš jemala za moža enoakega?«

Tedaj me je pogledala s svojimi velikimi očmi tako polna sočutja in ljubezni, da mi je hotelo srce počiti in je rekla: »Si-li res izgubil oko? Ubožec! Kako te je pač moralo boleti!«

»Kaj ne, ti me sedaj ne vzameš takega enoakega, ki se zraven tega vrača brez pokojnine iz tuje službe!«

»Kaj govoriš, Damian! Ko bi bil moj mož, in bi izgubil obe očesi, morala bi te vendar ljubiti!«

»Tedaj bi bila pač zavezana name z neločljivimi vezmi. Toda zdaj si popolnoma prosta in se boš čuvala vzeti za moža tako pohabljenega človeka.«

»Ah, če me boš z enim očesom tako ljubeznjivo in rad gledal, te vseeno izvolim, ako dovoli oče«, je dejala.

Tedaj se nisem več vzdržal in sem odtrgal obvezo. »Hočem te raje ljubeznjivo gledati z obema očesoma!« sem vskliknil, in ona se je smejala in jokala od veselja ter me zmerjala, da sem tako brez potrebe skušal njeno ljubezen.

Medtem je prišla k nam tudi botra z obema deklama in ni vedela, ali naj bi se jezila nad svojim bratom in nama mladima človekoma radi tega za javno pot nepristojnega prizora, ali naj bi se veselila naše rešitve in srečne vrnitve. No, končno se je vendar bolj veselila in vsklikala zdaj pa zdaj: »No, glejte no! Glejte no! In stari dekli sta v enomer za njo ponavljali ta vsklik začudenja brez konca in kraja: »Glejte no, glejte no!«

Slednjič smo zapustili samostanca in kapelico. Spredaj je šel pater Sekundus z botro in njenim bratom, velikim sodnikom; za njimi sem šel jaz z Verenko držeč pod pazduho, in za zadnjo stražo je bil Brunner s Katro in Veroniko. Koliko smo si imeli povedati!

(Konec prih.)

Iz naše organizacije.

Glasnik „Slov. kršč. soc. zveze“.

Predavanja so važna. Mnogi se ne vdeležujejo predavanj, misleč, saj berem časnike, knjige itd. Pa temu ni tako, ker predavanje je živa beseda, katero vsak poslušalec premišljuje in prevdarja in si jo tem globokejše vtisne v srce. Predavanja po naših društvih in odsekih so nekaka nadaljevalna šola, v kateri so obravnavajo razna prašanja, ki zadevajo bodisi dušni, bodisi gnotni napredek. Sploh se vsakega takoj spozna iz njegovega govorjenja, ali se vdeležuje predavanj ali ne. Torej le pridno k predavanjem!

Nabrežina. Kat. slov. izobr. društvo v Nabrežini naznanja, da ima skioptikon, ter je imelo pretečeno nedeljo v dvorani gosp. Štefana Gruden 15, predavanje s skioptičnimi slikami o »Francoski revoluciji«. Predaval je č. g. kurat Jožef Vodopivec. Vkljub temu, da ni bilo nobenega javnega vabila, je bila dvorana napolnjena. To predavanje je bilo vstopnine prosto. Naznanjamo pa, da bomo imeli dne 21. t. m. zopet skioptično predavanje »Kristus« z vstopnino 10 in 20 stot. Pričakujemo obilne udeležbe. K. s. i. društvo v Nabrežini.

Naša mladina.

Bratom Orlov!

Naša organizacija si pridobiva dan za dnem širših tal med zdravim slovenskim ljudstvom. Zelo smo tega veseli, saj nam to dejstvo daje zagotovilo, da se svita narodu boljša bodočnost. Časi liberalnih domoljubnih fraz pri polnih kozarcih vina so minuli. Mi fantje ne govorimo toliko, tem več pa delujemo s zgledom, umstveno izobrazbo in treznim življenjem. Tako je prav, ker le od tega ima narod kaj dobička, če se posamezni njegovi udje spopolnjujejo. Pustimo liberalce, da se naprej uničujejo s svojim ponočevanjem in krokanjem, mi pa ostanimo zmerni, trezni, varčni in pamet rabimo, ki nam jo je Bog dal.

Sklepe je lahko delati, težje pa jih je držati. Recimo rajše naravnost: nemogoče nam jih bo držati, če se ne opremo na božjo pomoč. Da, bratje, mi moramo postati in ostati pobožni. Liberalci se temu pridevku smejejo, češ da je to samo za stare žene, pa s tem le pokažejo, kako prazne so njihove glave in še bolj prazna njihova srca. Pobožen biti se vendar ne pravi nič drugega, kakor biti po božji volji, to je tako biti, kakoršne nas hoče Bog imeti. To ni vendar nič čudnega in smešnega, če smo taki, kakoršne nas je Bog storil. On pa nas je ozaljšal s svojo milostjo. Taki naj bi tudi do smrti ostali, to je božja volja. Če si tedaj prizadevamo z vsemi sredstvi, da se v milosti božji ohranimo, ker tako Bog hoče, smo pobožni. Ali je tedaj na pobožnosti kaj smešnega? Vse stvarstvo je tako, kakoršnega je Bog ustvaril: rudnine, rastline in živali. Drevo v spomladi cvete, po letu rodi sadu, v jeseni zgubi listje, po zimi počiva. Tako deluje, kakor Bog hoče, tako je. Stvarnik dal. Noben človek se nad tem ne čudi, nihče se temu ne smeje. Zdaj pa za danes premislite bratje, kako praznih glav in še praznejših src so tisti ljudje, ki ne morejo razu-

meti, da mora biti človek tak, kakoršnega hoče imeti Bog, ki se smejejo, če si naš fant prizadeva ostati otrok božji, ali z drugo besedo, če je Orel pobožen.

Podzveza Orlov za Primorsko ima sejo širšega odbora dne 8. decembra 1912 v prostorih Slov. kršč. soc. zveze, Gospodska ul. 6. II. dv. v Gorici ob 10^{1/2} s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo predsednikovo. 2. Poročilo okrožji in odsekov. 3. Načrt za delo v bodočem letu. 4. Slučajnosti. Bratje odborniki in drugi Orli udeležite se te seje v obilnem številu! — Predsedniki okrožji sestavite natančna poročila o delovanju odsekov, spadajočih v področje okrožji! Nazdar!

Kanal. Vspored veselice Marijine družbe v Kanalu, ki bo v ned. dne 8. t. m. pop. po blag. v župnišču, je: 1. Pesem: „Dekle in lilija“, Foester. 2. „Dom miru“, deklamacija. 3. Lenica in Ivanka, dvo-govor. 4. „Tri rože“, pesem, Vinko Vodopivec. 5. Sv. Cita, igra v treh dejanjih. 6. Lahko noč, pesem, Ferjančič Stojišča, 20 v. Sedeži 60 v. K obilni udeležbi vabi Dekliška Marijina družba.

Darovi

poslani po »Novem Času«.

Za »Apostolstvo sv. Cirila Metoda« na Balkanu.

Duhovnija Obloke K 11.04; duhovnija Grahovo K 19.12; č. gč Ivan Brežavšček, katehet v Tolminu K 3; č. g. Rutar, kaplan v Tolminu K 3.06; duhovnija Novaki K 7. Skupaj K 43.22. Vrhu tega je iz Opatjega-sela poslala g. Marija Devetak zavoj bele-ga perila.

Dne 30. nov. smo v Ljubljano Apostolstvu poslali K 85.60, ki so bili izkazani že v prejšnjih številkih. Vse te darove potem Apostolstvo pošlje na Bolgarsko in Macedonijo za polajšavo bede ondotnih sirot. Bog plačaj. Spomijajte se bolgarskih sirot v Macedoniji!

Za Rdeči križ jugoslovanskih držav.

Od zadnjic so našemu listu došli naslednji darovi:

Anton Manfreda, žel. delavec, Bača 35 K 1; Fr. Srebernič, miz. mojster, Solkan K 1; Franc Pavlica, Cvetroč 336, K 1, Angelj Čargo, vikar, Sovodnje, K 20; županstvo Komen je poslalo zbirko vrle gčne. Antonije Turk iz Komna št. 30, kron 102.70; Andrej Furlan, župnik v Križu pri Trstu poslal zbirko ondotnih somišljenikov K 10; duhovnija Novaki K 12. Skupaj K 155.70.

Doslej je naš list že izročil odboru K 174.44; z današnjim zneskom K 155.70 znaša vsota darov potom našega upravnništva K 330.14. Srčna hvala! — Darujte še vsak po svoji moči!

Za »Slov. Stražo«

je daroval g. T. H. K 1. Hvala!

Izkaz darov

„za Rdeči križ jugoslovanskih ranjencev na Balkanu

je došlo, blagajničarju g. J. Kopač v Gorici.

Spodnja in Gornja Vrtojba zbirka 88.50, Poniž Benedik, Gorica, 5 K, Josi Škert, Gorica, 1 K, Martin Felc, Rihemberk, 1 K, Mohorjani v Oseku zložili 18 K, „Kat. slov. izobr. društvo v Lokavcu od dohodka veselice 10 K, Iv. E.

Jarc, kurat v Št. Florjanu, 5 K, Makuc Jožef, Pevma, 2 K, Lapanja Alojzija, Gorica, 1 K, Podgornik Mohor, 1 K, Winler Leopold, 1 K, Plesničar Blaž, 1 K, Plesničar Filip, 1 K, Štrosar, 1 K, Plesničar Rudolf, 1 K, Cej Josip, 1 K, Erjavec Jožef 1 K Plesničar Anton, 1 K, Kodrič Franc, 1 K, Urgel Alojzija, Peršič Miha, 1 K, Štrosar Edvard, 1 K, Družina Spinar 1 K, Rijavec Ivan, 1 K, Štrosar Jožef 1 K, Setničar Tonislav 1 K, Volk Anton, sekar, 1 K, Rebek Jožef, 1 K, (vsi s Trnovega.) Pred cerkvi na Trnovem nabrali 1227 K J. M., Gorica, 10 K, Blazij Grča, župnik, Šempas, 5 K, Valentin Pipan, župnik Renče, 15 K, Humar Franc, Gorica, 2 K, Casagrande Angelj, Ajdovščina, Hajek Emil, učitelj, Levpa, zbirka 20 K. Čigon Josip, Gorica, 2 K, De Notre Dame, Gorica, 2 K, Vilma Pelicon, Rubije, nabrala v veseli družbi 10 K, Klajšček, kurat, Lokovec, 8 K, Rodoljubi v Lokovcu zložili 6-10 K, „Hranilnica in posojilnica“ Čepovan, 20 K, Anton Križman, duhovnik v Beljuni, zbirka 24-10 K, „Delavsko podp. izob. društvo“ v Boljuni 3 K, „Posojilnica in hranilnica“ v Boljuni 15 K, Bonano Karl, Boljun, nabral v gostilni 8.50, duhovnjani Opatje Selo, zbirka 40 K, N. N. Gorica, 2 K, Batič, kurat, Livek zbirka 37 K, Pirjevec Irma, Gorica, 5 K, Brejc Ivan, Otalež, 1 K, Simon Gregorčič, kurat, Avče, 10 K, Marinič, Josip, župnik, Kojško, 10 K. (Dalje prih.)

Za Črnogorski rdeči križ se je nabralo v Batujah 44 K.

Črnogorci Cerkljanom. V Cerknem se je nabralo za »Črnogorski rdeči križ« znesek 305 K. P. n. darovalci naj blagovolijo vzeti na znanje sledeče pismo: Ugladnemu odboru za nabiranje prispevkov za rdeči križ, Cerklje. — Čast nam je obvestiti Vas, da smo Vaš prispevek od 305 kron, ki ste ga izvolili nakazati Črnogorskemu rdečemu križu, resnično prejeli, za kar se Vam najtopleje zahvaljujemo. Cetinje, 13. novembra 1912. Društvo Črnogorskega rdečega križa.

Iz Križa na Krasu. Nam pišejo: Bralno društvo »Mladina« je pri občnem zboru sklenilo nabirati darove za Rdeči križ Slovanom na Balkanu. Istočasno je darovalo društvo »Mladina« 10 kron kot prvi znesek. Prijavili so se prostovoljno za nabiralce sledeči: za Križ-Sepulje Fr. Kobal in Jos. Kobal. Nabrala sta v Križu s prispevkom društva »Mladine« 21 K 40 v, v Šepuljah daroval g. Anton Turk 10 K in več drugih 5 K. Skupaj 15 K. Dalje so nabrali Fr. Žiberna in J. Vrabc, Fil. Brdo 4 K 60 v, Grahovo Brdo 2 K 80 v, Utovlje 7 K 50 v. Dalje H. Gomizel in Jos. Bezek v Dobravljah 15 K 10 v. Skupaj 66 K 40 v. Denar se pošlje odboru v Gorico. Srčna hvala vsem darovalcem, ki so darovali za brate Slované!

Pisma iz Egipta.

1.

Iz Kahire, 20. nov. 1912.

Z veseljem sporočam, da se je ustanovilo v Kahiri **gospejno društvo za varstvo deklet**. Grofica Hohenwart je predsednica odboru, v katerem so vse avstrijske in vnete katoliške gospé. Društvo bo oskr-

bovalo kolodvorski misijon in imelo lastna posredovalnica za službe. Za obe mesti sta nastavljeni dve Slovenki. S kolodvorskim misijonom se je že pričelo, posredovalnica prične poslovati 1. decembra.

Ni pač treba omenjati kako potrebno in koristno je to društvo ravno za mesto Kahira, kjer so dosedaj mnoge služkinje že na kolodvoru, mnoge pa pri raznih posredovalcih prišle v oblast zgrabljivim volkovom. Še pred kratkem je neka posredovalka služb držala mlado Slovenko štiri mesece, da jo je izrabljala. Naposled je reva zbolela in ji po sili ušla. **Nepopisno je, kako in koliko služkinj pokvarijo razni posredovalci služb!** Zato vsi dobro misleči iz srca pozdravljajo novo, prepotrebno društvo, ki bo v korist ne samo služkinjam, ampak tudi družinam. Apostolski vikar, nadškof Avreljij Briante je podpisane mu izročil duhovno vodstvo društva, iskreno priporočil vsem, da delajo po namenu društva ter podelil višjepastirski blagoslov. **Skupno z Rafaelovo družbo v Gorici bo delalo novo društvo za varstvo deklet.**

Nagle smrti je umrla Amalija V o d o p i v e c, doma iz Dornberga. Poročena je bila z razkolnim Grkom — pri razkolnem duhovniku. Zapustila je 16-letno hčer in 13-letnega sina, ki sta pa bila oba krščena v katoliški cerkvi in v katoliški veri odgojena. Naj bi pač ta pretresljivi slučaj predramil vse one Slovenke, ki so poročene z razkolniki in poravnale svojo zмотo, dokler je še čas!

P. Benigen Snoj,
slovenski dušni pastir.

II.

Iz Kahire, 27. nov. 1912.

Dekliško društvo sv. Cirila in Metoda je priredilo v nedeljo 24. nov. službo božjo s slovenskim petjem in skupnim obhajilom v župnijski cerkvi sv. Jožefa; popoldne po blagoslovu pa predstavo v društvu. Letos smo preložili to praznovanje na jesen, ker poleti odide iz Kahire veliko Slovenk domov ali pa z gospodo, na jesen pa se zopet povrnejo.

Kako prijetno je v tujini, da imamo vsaj včasih pri službi božji slovensko petje! Tako je bilo zadnji pobinkoštno nedeljo, ko so naše društvenice pri sv. maši ob 7. pod vodstvom vsmiljene sestre Antonije pele izbrane slovenske pesmi. Prišlo je veliko ljudij k sv. maši, kakor tudi k skupnemu sv. obhajilu.

Popoldne je bila predstava v društvu, ki je v vsakem oziru posebno dobro uspela. Prvikrat je prišel k naši predstavi gosp. konzul s soprogo, G. grof Hohenwart s soprogo je naš redni gost in velik podpiratelj društva. Izmed Slovencev omenim g. dr. Marija B r e s c a, g. F. G r u d n a, g. Jak. H v a l a, Lorenca K o b a n. Okoli 150 pa je prišlo Slovenk, ki se vednobolj v nemajo za društvo.

Ko je vstopil g. konzul so Slovenke na odru zapele cesarsko pesem. Oder je krasila cesarjeva podoba in avstrijska zastava. Na to je voditelj društva nagovoril pričujoče in jim razložil vsopred predstave, ki je bil naslednji: deklamacija »Turki na Slevici«, slika »Skalnica«, deklamacija

»Ljudomila«, igra »Prisiljen stan je zaničevan«, med dejanjem dvospev. K sklepu so zapele igralk »Me smo Slovenke«, »Hej Slovenci« in cesarsko pesem.

Vse se je izvršilo gladko in v splošno zadovoljnost navzočih, posebno še g. konzula in soproge, ki sta se divila našim igralkam. Kdor pozna tukajšnje razmere Slovenk, bo cenil požrtvovalnost društvenic, ki se pri tako pičlem času, katerega imajo na razpolago, pri taki daljavi, katero imajo nekatere do društva ne vstrašijo nobenega truda, samo da pripomorejo k večji časti božji in koristi bližnjega. Ne pišem tega, da bi hvalil naše društvenice, ampak vnel k vstrajnosti za delo, katero jim nudi društvo; drugim v spodbudo, da bi se vse poprijele društva, iskale v njem varstva, poduka in poštenega razvedrila njih starišem in domačinom v domovini pa naj bo to v tolažbo, da so njih hčere, naše društvenice v resnici njim v čast in veselje. Naj navedem imena igralk, da bodo njih domači v domovini vedeli, kako so one ta dan bile vnete za čast božjo in povzdignile čast našega naroda v tujini: Ivanka F o n, prednica društva iz Tolmina; Jožefa V o g r i č, tajnica iz Tolmina; Terezija Z v ö l f, knjižničarka in Slavine, Časnikarski odsek; Viktorija G a b r i j e l č i č iz Kojskega; Štefanija S e m o l e iz Prvačine; Ana Š u l i n iz Serpenice. Dalje: Marjeta S e m o l e iz Prvačine; Karolina L e n a r d i č iz Kojskega; Terezija A l b r e h t iz Cerknice; Marija T u t t a iz Tolmina; Eliza F e r f o l j a iz Opatjsela; Antonija V r e s n i k iz Bilj; Frančiška L i p o v ž iz Černič; Marija F o n iz Serpenice; Marija L e b a n iz Prvačine.

Novice.

Novo mašo bo prihodnje nedeljo 8. t. m. v Mirnu pel č. g. Ivan M o z e t i č iz Mirna. Cerkveni govor bo govoril vlč. g. dr. P a v l i c a, Benjamin med našo duhovščino kličemo ob tej slovesni priliki: Na mnoga leta!

Duhovska vest. V torek je bil investiran za župnijo Nemški Rut vlč. g. Josip G r i l a n e c, doslej župni upravitelj tam.

Č. g. Iv. Draščeku v slovo! Iz Mirna: Novomašnika imamo a kaplana smo vže izgubili. Vlč. g. Ivan Drašček kaplan nas je zapustil ter odšel kot kuracijski upravitelj v Ročinj. Veliko, da, veliko bi se dalo govoriti in pisati o zaslugah č. g. Draščeka v Mirnu. — V šoli izvrsten veroučitelj ni zamudil v največem mrazu, dežju ali snegu a tudi ne v največi vročini ene šolske ure za veronauk v Mirnu, Rupi, Orehovljah in svoj čas kot upravitelj tudi v Sovodnjah — v spovednici dober spovednik, na leci izvrsten govornik. — A za društveno življenje je bil v Mirnu g. Drašček glavni motor. Cerkveno in narodno petje je v družbi z našim organistom Vukom povzdignil, vstanovil je tamburaški zbor, in v »Društvenem domu« razvil v družbi z nekaterimi življenje kakoršnega ne bo več tako hitro v Mirnu. On je pripravil za javne nastope otroke od šestega leta dalje — a mladeniči in dekleta so nastopali v

raznih predstavah in igrah kot izvežbane osebe. Pod njegovim vodstvom so se vpriporile v Mirnu najtežje igre in prestave, kakoršnih ne najdeš niti v mestu; n. pr. Mesijev sovražnik, Lurška pastarica, Silvin Sardenkova; Mater dolorosa in Mati svetega veselja, pasijonska igra in nebroj raznih igrokazov. Baš »pasijonska igra« je prinesla v Mirnu častno priznanje in naslov »Slovenski Oberamergau« — a vse je trud, delo in denar g. Draščeka. Zato pa čast in hvala tuk. kat. delavskemu društvu, ki se je č. g. lepo zahvalilo za ves njegov trud; čast in hvala tuk. Marjini družbi, ki je č. g. poklonila v zahvalo za njegovo delovanje lep kip Brezmadežne. Dasi se je č. g. od nas poslovil bo vendar njegovo ime med nami nepozabno, vedno in povsod se bomo v katol. delavskem društvu in v Društvem Domu spominjali delovanja č. g. Iv. Draščeka. Zato pa čast in slava mu!

Nesreča. Nogo si je izvil vlč. g. Edward M e ž n a r š i č, ko je v ponedeljek zjutraj z Otlice šel v Ajdovščino na vlak. Prepeljali so ga nazaj na Otlico. Poškodoval se je tudi na glavi.

Poročil se je v soboto gosp. Ludvik L ũ k e ž i č, vodja »Nar. Tiskarne z g.čno Kornelijo V u k iz Sovodenj! Vse najboljše!

Poroka. V Selu na Vipavskem se je poročila dne 30. nov. g. Gizela B a v č a r vrla pevka in igralka našega izobr. društ. za Batuje-Selo, s Francetom B a v č a r tudi iz Sela. Obilo sreče!

Nova cerkev v Gorici. V Gorici se gradi nova cerkev, ki bo posvečena presv. Srcu Jezusovemu. Za lefos je dokončano temeljno zidovje in kripta, v kateri se bo brala sv. maša. V ponedeljek 2. t. m. so slovesno blagoslovili novo kripto. Blago slovljenje je izvršil premil. g. stolni prošt mons. F a i d u t t i kot zastopnik prevzv. knezonadškofo. Po blagoslovitvi je g. prošt daroval v kripto sv. mašo. Slavnosti so se poleg raznih drugih odličnih oseb udeležili tudi: cesarski namestnik knez Hohenlohe, glavar Rebek, general Scotti in drugi.

Katehetu v Komnu je svoječasno okr. šolski svet določil plačo II. razreda. A znani Š t r e l j, ki mu je — kakor kaže — verouk trn v peti, se je proti temu pritožil na Dunaj, kjer pa je slovesno pogorel.

Liberalno gospodarstvo. Tvrdba A. Križnič v Kanalu, ki ima v Podmeltu tovarno, je napovedala konkurz. Nepokritih pasiv je baje nad pol milijona kron. Pokrilo se bo le 300.000 K dolga, kakor nam poročajo. Kako je mogoča taka izguba? Sin Križničev je pred kratkim ušel v Ameriko in odnesel seboj okrog 60.000 K. Križnič je liberalni župan v Kanalu in je v zadnji dobi bil tudi liberalni deželni poslanec.

Liberalni župan v Mirnu je moral odstopiti. V blagajni so našli nered. Gre se za kakih 3400 K.

Liberalno učiteljstvo in Mohorjeva družba. Liberalno učiteljstvo hoče izstopiti iz Mohorjeve družbe radi hoče. Pregljevne povesti »Preslepljeni in oteti«. Pravijo, da je v povesti žaljen učiteljski stan. Mi liberalnih učiteljev ne bomo prosili, naj

ostanejo pri Mohorjevi družbi. V resnici za to družbo že dolgo nemarajo, ker je katoliška. Zato o tem nobene besede. Pač pa o povesti! Povest slika delovanje svobodomiselnega učitelja med priprostim ljudstvom na deželi. Kdor pozna razmere, ve, kaj svobodomiseln agitator napravi iz sicer dobrega ljudstva. In ker ravno liberalno učiteljstvo stoji v prvih vrstah svobodomiselnih agitatorjev, zato je pisatelj v povesti tudi učitelja postavil na to mesto. Če se tega mesta sramujete v povesti, zakaj se ga ne sramujete, ko doma širite svobodomiseln kugo med ljudi, ki še kaj dajo na vas? Zasmravanje učiteljskega stanu v povesti ni. Orisano je le vaše delovanje, liberalni učitelji. In pisatelj je na koncu povest še oblažil s tem, da se je učitelj pred smrtjo spravil z Bogom. Ali se morda tega sramujete, liberalni gospodje? Na povest se jezite, ker je pisana v katoliškem duhu. Zakaj pa ne vidite svojih liberalnih pisateljev dr. Tavčarja, Cankarja, ki v svojih spisih tako smešita ves učiteljski stan, da bi bili vsi učitelji res lahko ogorčeni. Toda liberalni učitelji tega ne čutijo, ker pisatelj je svobodomislec in poleg učiteljstva je tam osmešen tuptatam tudi kak far in klerikalizem. In to je vendar glavna stvar pri vas! Zato malo manj li navščine!

Zopet laž! Iz Rihemberga nam poročajo: Liberalci so spravili v svet laž, da so na Preserjah plesali Orli in Mar. hčere ob zvokih orlovske godbe iz Šmarij. Stvar pa je bila v resnici taka: Orlovska godba iz Šmarij je napravila majhen izlet na Pre-serje k Vidmarju. Za ta prihod godbe pa niso vedeli naši somišljeniki, niti vsi Orli, še manj pa dekleta Mar. družbe. O kakem plesu ni niti govora. Pač po sobi je divjal in skakal liberalni Luke in tega je dopisnik v svojih od plesa razgretih možganih zamenal z Orli in Marijinimi hčerami. Dopisniku povemo, da stremijo Orli, za drugačnimi vzori in cilji, kot je plesna oslarija. Mi Orli gremo preko takih liberalnih čenč, ki imajo namen, nas pred svetom očrniti, naprej, ter se nikogar ne bojimo. Orel.

Vsiljiv agent. Drežnica: Pred kakimi 14imi dnevi je hodil tukaj okoli neki agent od neke tuje judovske (čeprav češke) banke ter agitiral in silil ljudi naj se pri njem zavarujejo za življenje, zraven pa kaj rad zabavljaj čez farje in kar je žnjimi v zvezi. Posebno pa rad klafal čez »Slov. Stražo« in njeno zavarovanje. Opozarjam, da če še kedaj pride ta agent naj se mu nihče ne da vjeti, da bi se pri njem zavaroval, ker on je agent od judovske banke. Če se kdo misli zavarovati in je to zelo priporočeno naj se zavaruje po »Slov. Straži«, ki ima dosti bolj ugodne pogoje in tudi brez zdravniškega preiskanja, ima zastopnika tudi v naši občini, kateri strankam radevolje postreže z pojasnili. Torej proč od tujcev ki bi nas radi narodno pogubili in poprimimo se Slovencev.

Pomlad po zimi. Iz Sv. Lucije nam poročajo 4. t. m.: G. Josip Oberdank je danes 4. t. m. nabral pri postaji Sv. Luciji šopek lepih trobentic. To pač kaže, da je Sv. Lucija ena najtoplejših vasi na Tol-

minskem. — Tudi iz Nemškega Ruta nam poročajo, da tam sveto razne pomladanske cvetke.

Poldrugo kilo težak krompir je pridelal Jakob Birs a posestnik na Brjah na Vipavskem. Krompir je zrastel popolnoma brez vsake gnojilve. Pripomniti pa moramo, da je bilo ravno pri istem stebelu še skoro za 4 kg. krompirja. Vsega skup nad 5 kg krompirja, samo pod enim grmom. Pač redek slučaj!

Izgubljen denar. V ponedeljek je neka oseba izgubila bankovec za K 50 na poti od ulice Strazig preko ulice Alesandro Volta do via Trigemina.

V ponedeljek je na goriški državni postaji revna ženica iz Plavi izgubila denarnico z 80 K. Poštenega najditelja prosimo, naj denar odda našemu upravništvu ali policiji.

Tatovi so obiskali pret. petek gostilno »Andemo de Carlo« na Travniku ter odnesli okrog 40 K denarja in nekaj drugih reči.

Cerkveni tatovi. Repentabor: V soboto po noči so skušali tatovi slomiti v cerkev. Nočni čuvaj jih je prepodil, ko so se pred zakristijskimi vrati posvetovali, kako bi izvršili svojo hudobijo. — Pustili so na licu mesta železen drog, velik nož, kot iz kamen. — Če bi udrl v cerkev, bi dobili v škrinjici 4 v. — Dvakrat poprej so bi odgnani po psu. Tokrat pa so psa omotili. — Tabor se še skrbneje varuje sedaj.

Nesreča v gozdu. Iz Črnič: V torek se je v gozdu ponesrečil 20letni mladenič Fran Kosovel iz Ravni št. 24. Ko so se podirali hrast, ga je močna veja oplazila čez ledja tako hudo, da mu je zmečkala obisti in potrla kosti. Stanje ubogega mladeniča je nevarno. Ubogi stariši!

Učitelj aretiran radi tatvine. V Ronkah so zaprli nadučitelja Jos. Bosma, ki je nokradel mnogo denarja župniku v Villi Vicentini. Nadučitelj je pogosto zahajal v župnišče v Villo Vicentino, kjer mu je župnik vse zaupal. Zgodilo pa se je pred 2 leti, da je župnik izgubil ključ od blagajne. — Župnik je k stari ključavnici enostavno dal napraviti nov ključ. Od tedaj pa mu je vedno zmanjkovalo denarja v blagajni. Sedaj je župnik zaznamoval bankovce ter o tem obvestil tudi župana. Te dni je nadučitelj Bosma piršel k županu plačevati neko stvar z zaznamovanimi bankovci. Tako je stvar prišla na dan in nadučitelja so aretirali. Pri njem so našli izgubljeni ključ ter še nekaj bankovcev. Vsega skupaj je zmanjkalo župniku na ta način 2000 K.

Le premislite! Zadnje dni poročajo o dveh zločinih, ki sta jih zagrešila učitelja. V preiskovalnem zaporu je baje neki učitelj, ki je hotel zastrupiti škofa Mahniča in zaprt je nadučitelj Bosma radi tatvine. Velika krivica bi se delala vsem učiteljstvu, če bi sedaj kdo prišel in dejal: Glejte, taki so! To bi bila grozna krivica in vredna vse obsodbe. Toda, gospodje liberalni učitelji, vi bi proti taki krivici nesmeli niti protestirati. Le premislite, kolikrat so vaši liberalni in socialistični listi poročali največkrat o izmišljenih pregreških kakega duhovnika. In tedaj ste vsi pobožno

zavili oči proti nebu in ste rekli: »Glejte taki so farji!« Gospodje liberalci! Na teh dveh slučajih spoznajte, kolike krivice ste prizadejali duhovnikom! Le premislite!

Dva požara v Komnu. — Iz Komna: Pretečeni teden smo imeli v Komnu dva požara. V ponedeljek je gorelo poslopje Fr. Žigona. Ogenj je napravil 5000 K škode. Zavarovano ni bilo. V sredo ponoči je gorelo v hiši gospe Merkelj. Med drugimi je zgorel tudi orožnikom velik zaboj knjig in spisov. Tudi tu je škode okrog K 500, kar pa tudi ni zavarovano. Ljudje zavarujte svoje imetje! Ogenj ne prizanaša niti orožnikom!

Osepnice v Oseku še vedno nadlegujejo otroke. Dva sta že umrla in več jih je nevarno bolnih.

Slabe poti v rihemberškem županstvu. Z Brji nam pišejo: Naše poti se nahajajo sedaj v takem stanju, kot da bili kje tam v Macedoniji. Ob volitvah so obljubljali liberalci: uredili in popravili vam bomo poti, da bodo vedno čedne in lepe. A zdaj, ko imajo moč, kaj so naredili? Navozili so grušča in opoke ob poti tako, da človek ni po noči varen, da se ne pobije. In ta materijal leži tako že nad 4 mesece časa. Po nekaterih krajih pa se nahaja tako blato, da sega človeku do kolen. Ko bi se prei kaj takega zgodilo, to bi bil ogenj v strehi pri liberalcih; ko so pa oni na krmlju, moramo molčati in potrpeti.

Jugoslovanski dijaki na Dunaju obsojeni. Dne 24. nov. je bilo aretiranih več srbskih dijakov na Dunaju, ker so demonstrirali. Dunajska poulična druhal jih je preteplo. Včeraj so bili povrh še obsojeni v zapor od 7 dni do 6 mesecev.

Trst in Istra.

Švedenj. Dekliška Marijina družba v Švednju priredi d e 8. decembra v Švednju v dvorani „pri Čemotu“ veselico, katero ponovi dne 15. decembra pri Sv. M. M. Spodnji „pri Kačunu“ s sled-čim vspeodom: 1. Govor. 2. „Najdena bčič“, igra v treh dejanjih. 3. Deklamacija. 4. „Oh, ta Polčda“. Rurka v dveh dejanjih. Začetek ob 4. popoldne takoj po blagoslovu. Vstopnina za odrasle 40 v., za otroke 20 v. za sedeže 20 v. več. Odbor.

Iz Sv. Križa pri Trstu. Za Bolgarske ranjence so podarili: Štefančič Ivana 1 K, Meden Franc 2 K, Ivan Tence 1 K, Andr. Maganja 2 K, Blaž Sulčič 1 K, Andrej Furlan 3 K. Skupaj 10 K. — Mohorjani so zložili za Božičnico otroškega vrtca »Slovenske Straže« 25 kron. Ker je lanska Božičnica vspela nad vse pričakovanje, bomo letos priredili Božičnico v večem prostoru, z večim sijajem, obilnimi darovi za otročiče in z zanimivimi dobitki za srečolovce. Raznim znanim dobrotnikom in prijateljem mladine razpošlje ta teden odbor podružnice »Slov. Straže« okrožnice za podporo.

V kraju, kjer »Lega« mami in lovi z obilnimi božičnimi darovi, moramo vse sile napeti, da omejimo število narodnih neznačajnežev. Upamo, da bodo naši somišljeniki upoštevali naš izredno težavni položaj in naklonili primeren dar za našo Božičnico. »Slovenska Straža« ima namen vzgojiti značaje v verskem in narodnem

oziru. Pokažimo ob tej priliki, da **tudi brez velenarodnega kvarljivega plesa** moremo polagati svoje darove na altar domovine.

Za poduk.

Nekaj zgodovne Albanije

Turki Albanijo imenujejo Arnavtluk, Albance nazivljejo Arnavte, sami se pa Albanci imenujejo Skipetarji. Ob času Rimljanov so tod prebivali Ilirci, ki so jih podjarmili Rimljani. Po propadu rimskega cesarstva so od 7. do 10. stoletja začeli siliti v deželo Sloveni. V **Ohridi** je bila prestolica bolgarski knezov, ki so ondi gospodovali od l. 870 do 1018. Mestu je dal ime bolgarski knez Bogoris, ki je premagal l. 861. Ko pa je l. 1018 bizantinski cesar Bizilej premagal bolgarskega cara Samuela, je Ohrida prišla v roka Bizantinca. (Glavno mesto vzhodno - rimske države je bil Bizanc ali Konstantinopol - sedaj turški Carigrad.)

Albanci so se po padcu bolgarskega gospodstva borili tudi s Srbi in Bizantinci, dokler jih l. 1343 ni podvrgel srbski car Štefan Dušan, ki je vladal tudi nad Makedonijo.

Pod srbskim carjem Simonom so se začeli Albanci izseljevati. V bitki proti Turkom na Kosovem polju, dne 6. junija leta 1389., je poleg srbskih junakov padlo tudi veliko Albancev. Pod turško vlado so Albanci, ki so l. 1250. postali katoličani, začeli sprejemati mohamedansko vero. V 15. veku se je slavni albanski vojvoda Škanderbeg junaško in srečno bojeval celih 25 let proti Turkom. Po njegovi smrti so Albanci le še Skader l. 1478. hrabro branili proti Turkom, potem so se pa udali in Albanija je postala turška provinca. Veliko Albancev se je izselilo v Italijo, kjer so se ohranili do danes. Albanci so bili vsa stoletja bojevit narod. Večkrat so se pa vendar Albanci uprli Turkom.

Danes štejejo Albanci okrog 2 milijona duš, ki pa se ne čutijo eno pleme, ampak med njihovimi rodovi vlada sovraštvo in krvna osveta.

Albanski jezik je bil dolgo čisto neznan, dokler ga ni preštudiral Slovenec Miklošič, ki je bil svetovno znani učenjak.

Večinoma so Albanci mohamedanci, nekaj pa je tudi katoličanov, namreč okrog 126.000. Katoliški je rod Malisorov, ki bivajo v skaderski nadškofiji in jih je okoli 34.000 v tridesetih župnijah. Kakor je znano, so v zadnji vojni Malisori držali s Črnogorci. V skopeljski nadškofiji je 11 katoliških župnij s približno 20.000 verniki. Potem je še v škofiji leški 7000, v škofiji Sapa 17.000, v škofiji Polati 1500 vernikov in pod samostan sv. Aleksandra spada 16.000 katoličanov. Avstrija ima protektorat nad albanskimi katoličani. Po albanskih mestih je precej razširjena italijanščina, nemščino malo poznajo, pač pa Albanci večinoma govore srbski, uradniki in častniki pa tudi turški jezik. Šol Albanci nimajo skoraj nič, kar jih imajo, so italijanske. Albanci ne potrebujejo ne šol, ne cest, ne železnic, ne kulture, ne napredka, zadovoljni so, da imajo puško in da nekaznovani lahko hodijo na plen, katerega nosijo v svoja brda, zato ne marajo za nobene

postave in za nobenega vladarja. Posamezni albanski rodovi si v drugih zadevah večkrat nasprotujejo, v tem so edini, da hočejo uživati staro prostost ropanja, kakor njihovi očetje.

S kakimi sredstvi se ubijajo ljudje. — Navadno trdijo, da je moderno strelno orožje grozno. Toda poznavalci pravijo, da kroglja iz moderne puške mnogo manj škoduje ko v prejšnjih časih. Nove kroglice so jeklene. Ko se izstrelji, se s tako brzino zarije v človeka in ga predere, da se skoro ne pozna, kje je rana. Tudi ran ne zastrupljajo moderne kroglice. Hujše pa so rane od šrapnelov. Šrapnel je kroglja, ki se razleti na drobne kosce v zraku, preden

prileti na mesto. Na prenotek mora biti natančno preračunjeno, kdaj bo šrapnel priletel na kraj, kamor je bil namenjen, kajti kadar se razpoči, se iz njega razkropi 2—300 svinčenih kroglic, ki napravljajo, ko prilete na četo, velike poškodbe. Te kroglice šrapnelov neso seboj v telo koščeke obleke in rane zastrupé. Še strašnejše so pa poškodbe, katere napravljajo granate. Granate se ne razlete v zraku, ampak takrat, kadar udarijo na kak predmet. Koščki granat povzročijo strahovite rane. Turki imajo bolj slabo in vlažno strelivo; zato večkrat ne dosegajo uspehov, ker se granate nočejo razpočiti.

Cene poljskih pridelkov.

	Dunajskem trgu 5. t. m. po 50 kg.				na tržaškem trgu 30. nov. po 100 kg.				na goriškem trgu 28. nov. po 100 kg.			
	od		do		od		do		od		do	
	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v
Pšenica po 50 kg.:												
Od Tise na Ogerske . . .	11	90	12	55	25	50	26	—	25	50	—	—
Iz Banata na Ogrskem . .	11	60	12	05								
Iz Slavonije .	10	90	11	45								
Iz Moravske .	11	20	10	80								
Rž po 50 kg.:												
Iz Slavonije .	9	80	10	20	—	—	—	—	23	—	—	—
„ Ogrske okoli Pešte . . .	10	10	10	50								
„ Moravske .	9	75	10	15								
Ječmen po 50 kg.												
Iz Moravske .	9	40	10	90	24	50	—	—	22	—	—	—
„ Slavonije .	9	60	10	90								
Za klajo . . .	—	—	—	—								
Sirk po 50 kg.												
Ogerski stari .	10	20	10	45					21	50		
„ letošnji .	7	85	8	10								
„ Amerike .	10	15	10	40	20	—	—	—				
Cinkvantin st.	12	25	12	50	23	25	32	50				
„ let. . .	9	70	10	10								
Oves po 50 kg												
Ogerski . . .	11	25	11	50	23	—	—	—	25	—	—	—
Češki	10	90	11	30	—							
Hrvaški . . .	9	60	10	10								
Krompir po 50 kg.:												
Rdečkast . .	3	—	3	25	—	—	—	—	à 1 kg. 9 v	—	—	—
Bel	2	50	2	75								

Vinorejce opozarjamo že sedaj, da se potom domačih zadrug (Hranilnic in posojilnic) preskrbe za časa z **modro galico**. Že sedaj je cena modre galice za prihodnje leto K 68.— q med tem, ko se je lani v tem času vdobilo galico (vitrijol) še na 56—58 K in ob času škropljenju je bila povprečna cena 62—65 K, tu pa tam še višja. Letos bo pa modra galica ob času rabe neprimerno višja gotovo nad 70 K q. Zato naj se kmetovalci začasno pobrigajo potom svojih domačih zadrug za nakup modre galice.

Boljši razvoj vrtnarstva bi doprinesel k gmojni povzdigi vseh naših krajev. Kakor povsod je tudi za razvoj vrtnarstva mogoče doseči povoljne vspuhe — le s združenimi močmi, zato se je osnovalo podjetje v katerem je na dosti različne načine dana priložnost za sodelovanje in vsi prijatelji vrtnarstva ter sploh vsi prijatelji narave naj se blagovolijo prigrasiti na naslov: »Gojkova Vrtnarska šola« v Kranju, da zamoremo potem skupno delati našo nalogo v popolnem prepričanju da delamo za svoj in svojega bližnjega blagor.

Za kratek čas.

Hudojuženski most. Bilo je nekdanj, ljudje so že pozabili, kdaj je bilo. Tiste čase je Pepin Miha hotel peljati dva tolsta prešiča čez most pod postajo. Kar zagleda na oni strani mestu orožnika, ki mu kaže z bajonetom na tablo. Miha bere, da je most v slabem stanju in se zato ne sme peljati čez več ko 6 kvintalov. Hitro preračuna, če bi morda le šlo: »2 prešiča — najmanj 3 kvintale, voz — 2 kvintala, konj... Vraga namalanega, pa še jaz povrh!« Kaj storiti? Popraska se za ušesom: »Ti hudiman ti!« — Pogleda orožnika tako milo, da bi še kamen omečil, a zastonj! Orožnik nima srca in gleda še bolj strogo in grdo ko prej, pa z bajonetom kaže nepremično na tisto tablo, da se Miha kar trese. — Miha, se pa ne dá ugnati kar tako! Čemu ima pa možgane v glavi! Mari ne samo zato, da ni krepa prazna! »Že vem!« reče veselo pa pokliče Luka Drolča, Miha Strojca in Tinčka v Grapi, ki so radovedni gledali z one strani mostu, kako se Miha izreže. Kar namigne jim in dva po dva zgrabita tolsta ščetinca pa ju prevlečeta čez most, nazadnje požene Miha še prazen voz čez. Smeha ni hotelo biti konec in Miha se od tedaj še danes zmirom drži na smeh. — Od tedaj ne varuje orožnik več postave v mostu, ker se zanaša na poštenost in iznajdljivost ljudi. — Mostu pa še vedno niso popravili in tista tabla je še vedno obešena na njem. Ljudje so se je že tako privadili, da je niti ne pogledajo več. — Pravijo tudi, da bolj ko se most stara, bolj je trden; od zunaj na videz gnije in razpada stebrovje, znotraj v srcu pa se trdi ko železo. — Najboljše, počakajmo s cestno komisijo vred, da se ves spremeni v železo. Še ta spas si privoščimo!

A: „Koliko je ura?“ — B: „Dvanajst!“ — „Hvala, sem mislil, da je že več!“ — B: „O, prl nas ni nikdar več, kakor dvanajst, potlej se začne zopet od kraja!“

Resnično. „Smelo trdim, da se moji odjemavci še nikdar niso pritožili nad mojimi izdelki.“ — B: „Kaj pa izdelujete?“ — „Mrtvaške rakve.“
Iz vojašnice. Četovodja prostaku: „Ti, osel, ali imaš še kakega brata?“ — „Da.“ „Kakšna govedina pa je?“ — „Četovodja pri vojakih.“

Katere ovce več svedo, črne ali bele? — Bele, ker črne ovce so le redke.

POJASNILO.

Otalež, 3. dec. 1912.

Odrpto pismo v »Novem Času« z dne 31. okt. t. l. vsebuje glede revizije občinskih računov županije Cerkno netočno poročilo, ki izvira iz nespornostljenja. Naj zadevo pojasnim: Ko je prejšnje starešinstvo, v katerem sem bil tudi jaz kot zastopnik Otaleža, nastopilo dne 11. dec. 1907 svojo funkcijsko dobo, dobilo je **nerešene občinske račune** za l. 1904, 1905 in 1906; računi za 1907 in 1908 so se mu pa predložili šele 5. avg. 1909, potem ko sem iste v seji dne 12. julija 1909 brez pogojno zahteval. Da bi se pa pregledovanje istih preveč ne zavleklo, je starešinstvo v isti seji 12. julija račune l. 1904, 1905 in 1906 vzelo v znanje, ne da bi jih odobrilo; račune za 1907 in 1908 pa je odstopilo v pregled posebnemu odseku, v katerem so bili poleg mene: Janez Mlakar, Peter Podobnik, Ivan Obid in Franc Gan-

tar. P o v d a r j a m: starešinstvo je odsek pooblastilo samo za pregled računov 1907 in 1908, ne pa za revizijo blagajne. Zato sem večkrat na razna tozadevna vprašanja, zakaj ni odsek tudi blagajne revidiral, izjavil: Za to nas starešinstvo ni pooblastilo.«

A ravno nepotrjeni računi in revizija računov brez revizije blagajne so dali povod raznim govoricam o obč. gospodarstvu, na kar je mene prvo opozoril rajni podžupan A. Kopal. Da bi se govorica polegla in zadeva mirno uravnala, sem predlagal v seji 13. sept. 1909 nakup železne blagajne z dvema ključa za shrambo obč. denara in obč. vrednostij. Po tej napravi bi bilo denarno stanje občine vsak čas razvidno in tla izpodbita vsakemu sumničanju. A žal, ta predlog se mi je od neke strani zavrnilo, in **obč. železne blagajne še danes — ni.**

Krivicu dela toraj prejš. starešinstvu, kdor mu očita nemarnost, ker je bilo delavno tako, da malokatero poprej. Zavedalo se je tudi dolžnosti, ki jo ima po § 79. obč. r., a žal — sklepi so ostali čestokrat le na papirju — **županstvo jih ni izvršilo.** Saj smo se Otaležki zastopniki morali svoj čas poslužiti izrednega pripomočka, da so se vsaj nekateri naši sklepi izvršili.

Toliko v stvarno pojasnilo in resnici na ljubo. Kurat Buda.

Ferdinand Resen

GORICA — Gosposka ulica 4 — GORICA

priporoča preč. duhovščini in slavnemu občinstvu svojo

veliko zalogo perila in blaga za moške obleke.

Posebna izbira **črnega sukna.**

Na zahtevo pošljem vzorce.

Mi iščeno marljivih sotrudnikov! — Oddelek za srečke Češke industrijske banke. Zastopstvo za jugoslovansko ozemlje Ljubljana.

MIZARSTVO

odlikovano z električnim mehničnim obratom

ANT. CERNIGOJ

GORICA TRZASKA CESTA št. 18.

Izdeluje: Cerkvenè oprave oprave klopi, spovednice, klečalnike. — — —

Stavbena dela okna vata, podovi. — — —

Zaloga pohištva omare, mize, postenje, stolice, okvirje, blazine in šuste. — — —

Zaloga: Strugorških in rezbarskih izdelkov. — — —

Slovenska družba sv. Rafaela
za katoliške izseljence
v GORICI

naznan a da daje izseljencem potrebna navodila brezplačno g. dr. Frančišek PAVLETIČ, odvetnik v Gorici in sicer v hiši „Centralne posojilnice“ Jos Verdija tekališče šte. 32, I. nadstr. Pisma zadevajoča družbo samo in denarne prispevke sprejema g. dr. J. Ličan, prof bogoslovja v Gorici (centr. semenišče.

Štev. 3530 E.

Razglas.

Objavlja se, da se vsled odloka prečastitega varstva z dne 26. novembra 1912 šte. 465/M. P. zviša obrestna mera vseh hranilnih vlog začeni s 1. januarjem 1913 od 4 na 4 $\frac{1}{2}$ % [štiri in pol od sto].

V Gorici, 3. decembra 1912.

Ravnateljstvo zastavljavnice in z njo združene hranilnice.

- Najboljše stroje -

za rezanje mesa,

izdelovanje klobas.

Peči, štedilnike ve-

like kotle in vse v

- - železno stroko - -

spadajoče predmete.

Le pri naši tvrdki

trgovina z železnino

Pinter & Lenard Gorica, Raštelj 7-9.

Zobozdravniški in zobotehniški atelje
Dr. I. Eržen
GORICA

Jos. Verdi tekališče št. 37
Umetne zobe, zlato zobovje, zlate kronice, zlate mostove, zobe na kaučukove plošče, uravnavanje krivo stojećih zob. Plomba vsake vrste.
Ordinira v svojem ateljeju od 9. ure dop. do 5. ure pop.

Velika zaloga

raznovrstnih šivalnih strojev od K 30.- do K 140.—
Za vse stroje jamčim 5 do 10 let.

Ignacij Šuligoj,
Sv. Lucija ob Soči

DVOKOLESA Tvrške «PUCH» po K 140.- do K 240. - Prodajam tudi na mesečne obroče.

Vsa popravila izvršujem po najnižjih cenah.

ŠIRITE „NOVI ČAS“!

Vsi, ki ste skrbni možje in očetje!

Ali hočete vsaj 10 vinarjev na teden žrtvovati za svojo oziroma za prihodnost svojih otrok? Potem pišite „Slovenski Straži“ v Ljubljani po knjižico gosp. župnika Haaseja o ljudskem zavarovanju, ki se vsakomur dopošlje popolnoma zastonj.

»Slovenska Straža« v Ljubljani

želi imeti v vsaki občini po vsem Slovenskem zanesljivega človeka, ki bi sodeloval pri »Ljudskem zavarovanju«. Zagotovljen je dober in trajen zaslužek. — Ponudbe pod »Ljudsko zavarovanje« na Slovensko Stražo v Ljubljani.

Anton Krušič,

krojaški mojster,

Corso Franca Jožefa št. 39
oz. Tržaška cesta 16

se priporoča č. duhovščini in sl. občinstvu iz mesta in dežele.

V. Znidarčič & dr.
stavbena tvrdka
v GORICI VIA MATTIOLI.

Izdeluje vsakovrstne načrte, stat. račune, sprejema stavbinska dela vseh vrst. Izdeluje tudi Wesfal-trope patent. v vseh avstrijskih mestih št. 27221. Izdeluje enodružinske hiše po sistemu votli blok ki je najtrpežnejše zidovje, ki vzdržuje suha stanovanja z ved. o isto temperaturo.

ANTON VETRIH,

mizarski mojster

BATUJE p. CRNIČE.

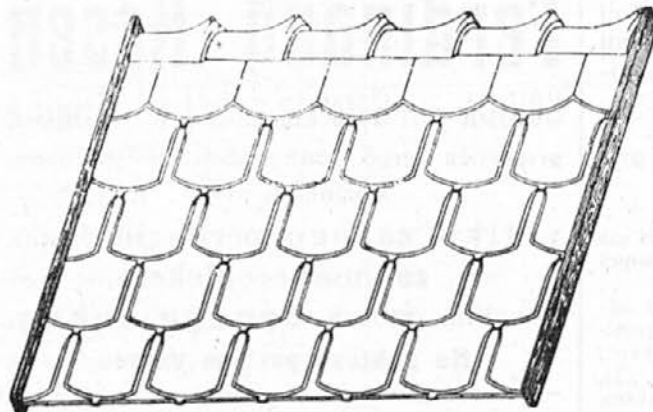
priporoča svojo

mizarsko delavnico

novoporočenecem in drugemu sl. očinstvu, ki si hoče nabaviti dobrega in solidnega pohištva po zmernih cenah. Enako sprejema stavbena dela.

Tvrška O. ZAJEC-- Gorica

Gospodska ulica št. 7.

Priporoča svojo zalogo železa, pločevine, kovanja za stavbe in pohištvo, traverze, cement, peči štedilnike, kuhinjsko in pohišno opravo.

Cene nizke, poštena postrežba.

Glavni zastopnik za Goriško:

Patent - sidro - strešnikov

proti viharju in dežju ključajoča dvojna kritba.

Najenostavnejše, najlažje, najceneje!

Svoji k svojim! Svoji k svojim!

MIHAELJ TURK

Gorica — na Kornu št. 6 — Gorica
priporoča slavnemu občinstvu svojo brivnico. Zagotavlja točno postrežbo. Sprejema naročila za maskiranje po zmerni cenah.

Zaloga usnja

J. DRUFOVKA

Gorica Gospodska ul. 3

(nasproti Monta.)

Velika izbira čevljev za moške, ženske in otroke.

Prave

Čebelno - voščene sveče

in sveče za pogrebe po nizki ceni in olje za večno luč.

MED za pitanje čebel in za zdravilo

priporoča udani

J. Kopač, svečar v Gorici.

IVAN KRIVOS

Sedlarska delavnica

GORICA - na Kornu št. 11 - GORICA

Zaloga različnih konjskih vpreg za lahko ali pa težko vožnjo; dalje ima v zalogi različne konjske potrebšline, potovalne potrebšline, kakor: kovčke, torbice, denarnice, listnice itd. -- Izvršuje in sprejema v popravilo različne koleseljne in kočije.

Popravila se izvršujejo točno. — Cene zmjerne.

ZA BOŽIČ IN NOVO LETO

priporoča prodajalna „Katoliškega tiskovnega društva“ v Gorici
Gosposka ulica šte. 2.

veliko izbero božičnih **jaslic, kipov** [kakor: Srce Jozusovo, Srce Marijino, Sv. Alojzij, Brezmadežno spočetje in razne druge] v velikosti do 30, 40 in 50 cm; okrasede za božično drevo, svete **podobe** z okvirji in brez okvirja, božične in novoletne **razglednice** in razne druge galanterijske predmete, kakor **albume** za razglednice, za slike in poezije, tintnike itd. itd.

Pri nakupu

zimskega oblačilnega in modnega blaga za moške in ženske obleke *obrnite se* do narodne trgovine

Ivančič in Kurinčič

GORICA

Gosposka ulica št. 11.

V zalogi krasna izber potrebščin za cenj. gg. šivilje in krojače, katerimi se da primeren popust.

Opreme

za cenj. gg. neveste in ženine v bogati izberi; kakor izgotovljene blazine iz zmeti (šušte) volnene in bombažeste odeje, raznovrstna tkanina in platno itd.

Važno!

Velika zaloga moških in ženskih dežnikov. Cene najnižje. Postrežba poštna in točna.

Svoji k svojim!

Priporoča se slavnemu občinstvu in čč. gg. duhovščini

Slovenska brivnica
Gosposka ulica nasproti Monta

Frane Novak,

postrežba čista in solidna, dijaki in otroci imajo med tednom, razun sobote in nedelje, popust. Izdeluje vsa lasničarska dela ter ima v zalogi kite in domačih las po zmerni ceni.

A. DRUFOVKA,

GORICA — Raštelj šte. 3 — GORICA
priporoča
svojo bogato zalogo usnja in čveljarskih potrebščin.

VINO,

motno, zavreto, pokvarjeno se popravi *kakor tudi odvzame se prevelika množina kisline vinskemu mostu ali vinnu*. Vzorec prinesu ali poslati. Naslov pove upravništvo „Novega časa“.

GORIŠKA ZVEZA

GOSPODARSKIH ZADRUG IN DRUŠTEV V GORICI
REGISTROVANA ZADRUGA Z OMEJENO ZAVEZO

posreduje pri nakupu kmetijskih potrebščin in pri prodaji kmetijskih pridelkov.

Zaloga je v hiši „CENTRALNE POSOJILNICE“
v Gorici,

TEKALIŠČE JOS. VERDI ŠT. 32.

Podružnica Ljubljanska kreditna banka v Gorici

Corso G. Verdi šte. 37.

se bavi z vsemi v bančno stroko spadajočimi posli. Vloge na knjižice obrestuje po $4\frac{1}{2}\%$,

vloge v tekočem računu po dogovoru

Centrala v Ljubljani.

Podružnice:

Celje, v Celovcu, Gorici, Sarajevu, Splitu in Trstu.

Delniska glavnica K 8 000.000

Rezervni zaklad K 800.000

Najboljše
precizne ure, ki
jih imam vedno v
zalogi so:

Schaffhausen.

Srebrna
od K 46 naprej.

Zenith
od K 32 naprej.

Omega
od K 27 naprej.

Za vsako jamčim
pismeno

— 3 leta. —

Cenejše ure:

Srebrna
cilinder
Remont.
zaprt s 3
pokrovi,
na 6 kamnov

močna za K 11 —

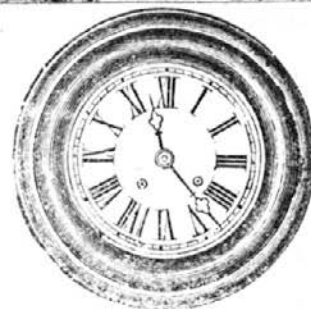
Anker s finim, natančnim
in močnim kolesjem
s 3 pokrovi za 18 —

Srebrna ženska ura:

lepa in na 6 kamnov
za K 9.50

finejša za K 11. —
s 3 pokrovi na 10 kam-
nov za K 13. —
finejša za K 17. —

Stenska ura.

Anker brez bitja za K 5.80

Anker z bitjem za K 7.60

S tekom 10 dni, primerna za
pisarne in gostilne K 7. —

Na uteži K 5.80.

Budnik:

z 1 letnim jam-
stvom K 3. —

finejši K 4.40

z 2 letnim jam-
stvom.

V zalogi imam raznovrstnih zlatih in srebrnih verižic Vse po
nizki ceni. Priporočam se

JAKOB ŠULIGOJ,

c. kr. državnih železnic, sodni cenilec,

Gorica — Gosposka ulica št. 25 — Gorica.

ČEVLJARSKA ZADRUGA V MIRNU.

Tovarna
čevljev.

Ročno
delo.

➔ Priporoča svoje prodajalne čevljev. ➔

V GORICI trg sv. Antona števil. 1 (Stari trg). — V TRSTU Barriera vecchia
— — števil. 38, Via dei Rettori števil. 1. — V SPLITU ulica Staroga suda — —
ki so preskrbljene z najboljšim blagom vsake vrste.

*V prodajalnah se dobe raznovrstne potrebščine za čevlje, kakor gumi pete, vrvico, Mastin-
liščilo itd. itd.*

Ljudska hranilnica in posojilnica v Trstu,

registrovana zadruga z neomeje o zavezo.

Urad v lastni hiši, števil. 21 ulice TORRE BIANCA (ob ulici DELLE POSTE).

Sprejema hranilne vloge v kakoršnihkoli 4 in 1/2 od sto, stalne vloge z ozlom na svito in dobo
zneskih in jih obrestuje s čistimi neodpovedljivosti po dogovoru tudi višje.

Urduje se vsak delavnik: od 9. do 12. dopoldne in od 3. do 5. popoldne.